

svom egipatskom narodu koji masovno izlazi na ulice Kaira da pozdravi bivšeg američkog predsjednika Niksona, koji je javno priznao da je razmišljao o bacanju atomske bombe na Kairo nakon pobjede egipatske vojske u Oktobarskom ratu protiv Izraela 1973. Osuđuje i pretvaranje mjeseca ramazana u mjesec besposličarskih sijela, prejedanja i nerada.

Zasluzeni dio kritike pripao je medijima koji vode rat protiv islama, muslimanskim muškim šovinistima, koji bi ženu pustili da na svjetlo dana izađe samo tri puta: kad se rodi, kad iz roditeljske prelazi u muževu kuću i kad je iz kuće ponesu u mezar, zatim neokolonijalističkom, dvoličnom i rasističkom Zapadu, koji promovira "slobodu moralnog propadanja" svugdje i demokratiju svugdje osim u muslimanskom svijetu, koji više brine o prekomjernom lovu libanskih ptica nego ubijanju tamošnjih ljudi, kao i uzurpatorskoj izraelskoj državi, arapskom sekularističkom nacionalizmu koji arapskim narodima nikakva hajra nije donio.

Pod udar autorovog kritičkog pera došli su i brojni papski pohodi u Afriku u svrhu "zaustavljanja islamskog prodora sa sjevera" te proklamovani cilj kršćanskih misionara da muslimane odvoje od islama, makar nikad ne prešli na kršćanstvo. Rahmetli El-Gazali pod kritičku lupu stavlja i odnos muslimana spram njihovoga naslijeđa iz koga "zapostavljaju ono što treba aktualizirati, a aktualiziraju ono što treba zaobići, apostrofirajući pri tome ona pitanja koja proizvode njihovu razjedinjenost", njihovu mezhebsku pristrasnost i mješovite brakove muslimana sa nemuslimankama, koji su na Zapadu vrlo često siguran put u njihovu deislamizaciju i gubljenje identiteta.

U vremenu sveopće kurtoazije, koja vrlo često prelazi granicu podilaženja vlastima, Zapadu, eliti i narodu, hrabri kritički glas poput autorovog od posebnog je značaja i zato ga našem čitaocu toplo preporučujem.

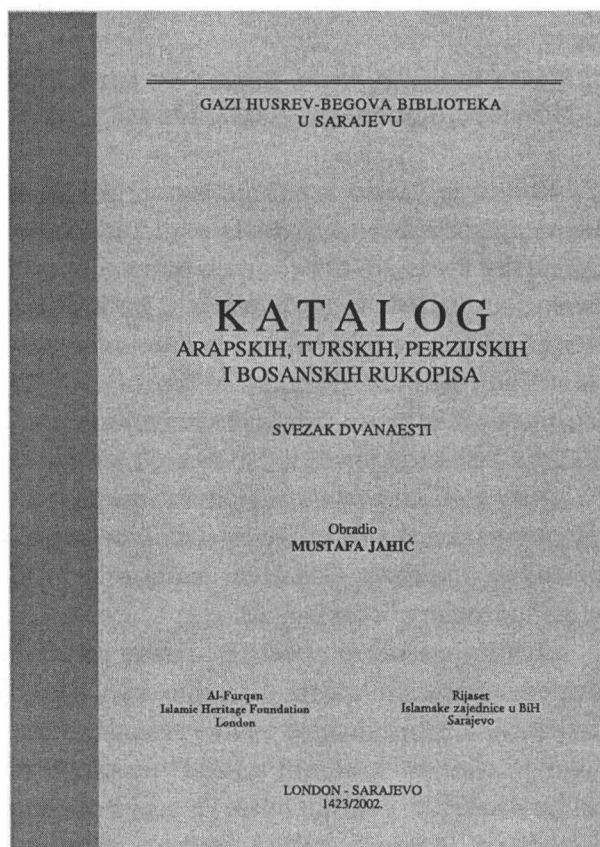
Ahmet Alibašić

m

Veliki projekat Gazijine biblioteke privodi se kraju

Mustafa Jahić, obrada. *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu.* (London, Al-Furqan Islamic Heritage Foundation i Sarajevo, Rijaset IZ u BiH, 2003.), tom 12, str. XXI+591+9.

Nedavno se iz štampe pojavio i 12. svezak *Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke* u obradi mr. Mustafe Jahića, direktora Biblioteke. Svezak obrađuje 379 rukopisa na četiri jezika koji tretiraju neobičan skup tema: medicinu, farmaciju, veterinu, matematiku, astronomiju, astrologiju, mineralogiju i alhemiju. Tu su i rukopisi o tajanstvenoj moći slova i brojeva, Božijim imenima i Kur'anu, proricanju budućnosti, magiji, bajanju, zapisivanju i magiji kvadrata. Ovaj svezak je stoga po svojoj tematici interesantan historičarima,

ali i profesorima prirodno-matematičkih i medicinskih znanosti koji bi htjeli nešto više znati o historiji nauka kojima se bave na našim prostorima, nivou poznavanja određenih naučnih oblasti u prošlim vremenima, centrima iz kojih su stizali naučni utjecaji itd.

Nema sumnje da nije bilo nimalo lahko obrađivati ovako raznoliku građu, posebno što jezik i materija tih rukopisa često nisu razumljivi ni onima koji se danas bave tim naukama. Priređivač je učinio dodatan napor da uz svaki rukopis da kratak opis njegovog sadržaja. Također je uveo i niz drugih inovacija kao što su obilježavanje jezika rukopisa u indeksu, ili ukazivanje na svaku vezu rukopisa sa bosanskim tлом, bilo preko autora, prepisivača ili vlasnika.

Posebno raduje najava da se uskoro može očekivati i izdavanje preostalih par svezaka Ka-

taloga čime bi ovaj veliki posao bio završen a Biblioteci omogućeno bavljenje drugim važnim poslovima. Do sada je ukupno katalogizirano 7539 rukopisa. Također je najavljeno skoro završavanje mikrofilmovanja svih rukopisa i intenziviranje rada na skeniranju na CD. Sve su dakle prilike da će riznice Gazijine biblioteke svoje nove prostorije dočekati sređene a putem razmjene sa drugim biblioteka i relativno sigurne od zle sudbine koja je zadesila fondove Orijentalnog instituta u "ratu protiv historije" (dr. Karčić). Zapravo nas je ta sudbina i podučila važnosti posla koji u ovoj našoj najstarijoj i jednoj od najvažnijih kulturnih institucija kraju privode direktor Jahić i njegovi saradnici.

A. Alibašić

O uzoritom Aga-hanu i zapadnom daltonizmu

Malise Ruthven, *Islam*, preveo dr. Enes Karić (Sarajevo, Šahinpašić, 2003.), 170+xii.

Koliko je važno kreiranje znanja toliko je nužna njegova diseminacija. Urednici u Oxford University Pressu to dobro znaju pa su napravili izvrsnu seriju "vrlo kratkih uvoda" u sto knjiga o svemu, od teorije relativiteta i kosmologije preko islama i Kur'ana do indijske filozofije. TKD Šahinpašić je otkupio izdavačka prava za bosanski jezik i do sada je već izdao nekoliko naslova od kojih je jedan i *Islam* Malise Ruthvena, bivšeg novinara a danas univerzitetskog profesora uporedne religije iz Aberdina, inače autora još tri knjige, uglavnom o islamu.

Ova knjiga od ukupno 182 strane spada u propedeutičku literaturu o islamu kao vjeri i civilizaciji i zanimljivo je štivo s više aspekata. Kako je riječ o "kratkim uvodu" pisanom za široku čitalačku publiku autor je sebi dopustio slobodu da ne piše tehničkim jezikom islamistike, što je štivo učinilo vrlo čitkim. Skoro je ne-

potrebno naglašavati da je profesor Enes Karić napravio izvanredan prijevod čiju je redakturu uradio dr. M. Riđanović. (Takav način rada bi mogao biti obrazac za naše ostale izdavače kako raditi kvalitetne prijevode).

Knjiga ima šest poglavlja: Islam, muslimani i islamizam; Kur'an i Poslanik; Božija Jedinost; Šerijat i njegove posljedice; Žene i porodica; Dva džihada i Dodatak o pet stubova islama, te biografiju. Autor na stranicama knjige iznosi mnoštvo teza koje je uglavnom preuzeo od drugih autora (Danijela Pajpsa, Olivera Roja, Ebu Sulejmana, Patricije Krone i drugih). Teza koja posebno zaokuplja autora jeste ona o posljedica nepostojanja hijerarhizirane vjerske strukture u muslimanskom svijetu kakva je nekada bila crkva u Evropi. Ukratko, autor, povodeći se za Patricijom Krone i Martinom Hindsom, tvrdi da je odsustvo crkve u muslimanskoj historiji odgovorno za "slabu kulturu javnih institucija" (148) i "krizu islamskog legitimiteta" koja je vrhunac doživjela ukidanjem hilafeta 1924., te u krajnjem i za nepojavljivanje protuteže Crkvi, tj. sekularne države, ali i civilnog društva. Naime, cijeni se da je Crkva pomogla evropskim društvima da u politici nadiđu rodbinske veze, dok muslimanska društva, u kojima nije posto-